

EURÓPAI BIZOTTSÁG

EREDETI

Brüsszel, 2011. december 7
Sj.h(2011)1437289 – BS/mic

AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA RÉSZÉRE

Az Európai Unió Bíróságának alapokmányáról szóló (3.) jegyzőkönyv 23. cikkének második bekezdése alapján az EURÓPAI BIZOTTSÁG,

képviseli: Michel van Beek és Simon Balázs Dániel, az Európai Bizottság Jogi Szolgálatának tagjai, meghatalmazotti minőségben;

kézbetűzési cím: Antonio Aresu, úgyszintén az Európai Bizottság Jogi Szolgálatának tagja, F3/97. iroda, BECH épület, 2721, Luxembourg,

az alábbi

ÍRÁSBELI ÉSZREVÉTELEKET

terjeszti elő a

C-472/11. számú

előzetes döntéshozatali ügyben, amelynek keretében a Fővárosi Bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján azt kéri az Európai Unió Bíróságától, hogy értelmezze a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvet

a **Banif Plus Bank Zrt** (képviseli: Dekovics és Frank Ügyvédi Iroda) mint felperes

és

Csipai Csaba és Csipai Viktória mint alperesek

között a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság előtt 57.Pf.638.379/2010. szám alatt folyamatban lévő peres eljárás vonatkozásában.

1. AZ ALAPÜGY LEGFONTOSABB TÉNYÁLLÁSI ELEMEI

1. Az alapügy felperese és I. rendű alperese kölcsönszerződést kötött. E szerződés 29. pontja szerint, ha a futamidő vége előtt az alperes szerződésszegése vagy felróható magatartása következtében beállott bármely ok miatt a felperes felmondja a szerződést, akkor az alperes az összes hátralévő törlesztőrészlet összegét köteles megfizetni. A törlesztőrészletek a tőkeösszeg mellett ügyleti kamatot és biztosítási díjat is magukba foglaltak.
2. Az I. rendű alperes a tartozását a felperesnek nem fizette meg, ami miatt a felperes a szerződést felmondta, és keresetet nyújtott be az alperesek ellen, amelyben kérte az alpereseket az összes hátralévő törlesztőrészlet megfizetésére kötelezni. Az elsőfokú bíróság az eljárás során tájékoztatta a feleket arról, hogy felmerül a kölcsönszerződés 29. pontjának semmissége, és felhívta őket, hogy nyilatkozzanak ezzel kapcsolatban. Az I. rendű alperes lényegében úgy nyilatkozott, hogy a kérdéses szerződéses kikötést tisztességtelennek tartja. A felperes vitatta a kikötés semmisségét.
3. Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a kölcsönszerződés 29. pontja tisztességtelen, így ítéletében az I. rendű alperest e kikötést figyelmen kívül hagyva marasztalta. A felperes az elsőfokú ítélet ellen a Fővárosi Bírósághoz (a továbbiakban: az utaló bíróság) fellebbezett.

2. AZ ELŐZETES KÉRDÉSEK

4. Az utaló bíróság 2011. június 16-án meghozott végzésével (a továbbiakban: az utaló végzés) a per tárgyalását felfüggesztette, és az EUMSZ 267. cikk alapján a következő kérdések eldöntését kérte az Európai Unió Bíróságától (a továbbiakban: a Bíróság).

„1. Megfelel-e a nemzeti bíró eljárása a 93/13/EGK irányelv 7. cikk (1) bekezdésének akkor, amikor a tisztességtelen szerződési feltétel észlelése esetén a felek erre irányuló kérelme hiányában tájékoztatja őket, hogy a peres felek kölcsönszerződésének általános szerződési feltételei 29. pontjának 4. mondata vonatkozásában semmisséget észlelt. A semmisség jogszabályba ütközésen alapul, és ez a jogszabály a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó 18/1999.Kormányrendelet 1. §. (1) bekezdés c) pontja és a (2) bekezdés j) pontja.

2. Az első kérdéshez kapcsolódóan indokolt-e peres fél felhívása, hogy tegyen nyilatkozatot a megjelölt szerződéses kikötéssel kapcsolatban, hogy az esetleges tisztességtelenség jogkövetkezményei levonhatók legyenek, és hogy a 93/13/EGK irányelv 6. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott célok megvalósulhassanak.

3. A korábbiakhoz kapcsolódóan a tisztességtelen szerződési kikötés vizsgálata során indokolt-e a szerződés valamennyi kikötésének vizsgálata, vagy kizárólag azon kikötések vizsgálata, amelyekre a fogyasztóval szerződő fél az igényét alapozza.”

3. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

3.1. Az irányadó uniós jogszabályok

5. A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: az irányelv) 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„(1) Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.”

6. Az irányelv 4. cikkének (1) bekezdése szerint:

„(1) A 7. cikk sérelme nélkül, egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegét azon áruk vagy szolgáltatások természetének a figyelembevételével kell megítélni, amelyekre vonatkozóan a szerződést kötötték, és hivatkozással a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló összes körülményre, amely a szerződés megkötését kísérte, valamint a szerződés minden egyéb feltételére vagy egy olyan másik szerződés feltételeire, amelytől e szerződés függ.”

7. Az irányelv 6. cikkének (1) bekezdése szerint:

„(1) A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.”

8. Az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.”

3.2. A belső jog irányadó rendelkezései

9. A fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: a 18/1999. kormányrendelet) 1. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerint:

„(1) A fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül különösen az a szerződési feltétel, amely

[...]

c) a fogyasztót teljesítésre kötelezi abban az esetben is, ha a fogyasztóval szerződő fél nem teljesíti a szerződést;

[...]”

10. A 18/1999. kormányrendelet 2. §-a (1) bekezdésének j) pontja szerint:

„(1) A fogyasztói szerződésben az ellenkező bizonyításáig tisztességtelennek kell tekinteni különösen azt a szerződési feltételt, amely

[...]

j) a fogyasztót túlzott mértékű pénzüsszeg fizetésére kötelezi, ha a fogyasztó nem teljesít vagy nem szerződésszerűen teljesít.”

4. ÉSZREVÉTELEK

11. A Bizottság szerint az első és a második előzetes kérdést együtt célszerű megválaszolni.

4.1. Az első és a második előzetes kérdés

12. Az utaló bíróság az első és a második előzetes kérdéssel lényegében azt kívánja tudni, hogy az irányelv helyes értelmezése lehetővé, illetve indokoltá teszi-e, hogy a tagállami bíró tájékoztassa a feleket arról, hogy a köztük létrejött szerződés kikötésének tisztességtelenségét észlelte, és felhívja őket arra, hogy nyilatkozzanak a szóban forgó kikötéssel kapcsolatban.
13. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a nemzeti bíróságnak az irányelv alapján nem kell mellőznie a tisztességtelenség szempontjából vizsgált feltétel alkalmazását,

amennyiben a fogyasztó e bíróság általi kioktatást követően nem kíván hivatkozni a tisztességtelen jellegre és a kötelező erő hiányára.¹

14. A Bizottság szerint ebből az következik, hogy az irányelv nem zárja ki, hogy a tagállami bíróság tájékoztassa a fogyasztót arról, hogy valamely szerződéses kikötés a tagállami bíróság álláspontja szerint tisztességtelen, kioktassa a fogyasztót arról, hogy ebből következőleg e kikötés nem köti, és lehetőséget adjon a fogyasztó számára arra, hogy ennek ellenére kérje e kikötés alkalmazását.
15. A Bíróság kimondta azt is, hogy az irányelv által a fogyasztóknak nyújtott védelem kiterjed azokra az esetekre is, amikor az eladóval vagy szolgáltatóval tisztességtelen kikötést tartalmazó szerződést kötött fogyasztó tartózkodik attól, hogy e kikötés tisztességtelen jellegére hivatkozzon, akár azért, mert nem ismeri jogait, akár azért, mert e hivatkozástól visszatartják őt egy esetleges bírósági eljárás költségei.² Azon közérdek jellege és jelentősége, amelyen az irányelv által a fogyasztóknak biztosított védelem alapul, megindokolja, hogy a nemzeti bíróság hivatalból köteles legyen vizsgálni a szerződési kikötések tisztességtelen jellegét, ezzel ellensúlyozván a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató közötti egyenlőtlen helyzetet.³ A közösségi jog által a tagállami bíróságokra ruházott feladat tehát nem korlátozódik annak pusztán lehetőségére, hogy valamely szerződési feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegét megítéljék, hanem magában foglalja e kérdés hivatalból történő megítélésének kötelezettségét is, amennyiben a tagállami bíróságok rendelkezésére állnak az e tekintetben szükséges ténybeli és jogi elemek.⁴ A tagállami bíróságnak az irányelv rendelkezései alapján fennálló kötelezettségei keretében meg kell vizsgálnia, hogy az előtte folyamatban lévő ügy

¹ Ld. a Bíróság C-243/08. sz. *Pannon GSM Zrt. kontra Sustikné Győrfi Erzsébet* ügyben 2009. június 4-én hozott ítéletének 33. pontját.

² Ld. a Bíróság C-473/00. sz. *Cofidis SA kontra Jean-Louis Fredout* ügyben 2002. november 21-én hozott ítéletének 34. pontját, valamint C-168/05. sz. *Elisa María Mostaza Claro kontra Centro Móvil Milenium SL* ügyben 2006. október 26-án hozott ítéletének 29. pontját, C-243/08. sz. *Pannon GSM Zrt. kontra Sustikné Győrfi Erzsébet* ügyben 2009. június 4-én hozott ítéletének 30. pontját.

³ Ld. a Bíróság C-168/05. sz. *Elisa María Mostaza Claro kontra Centro Móvil Milenium SL* ügyben 2006. október 26-án hozott ítéletének 38. pontját, C-243/08. sz. *Pannon GSM Zrt. kontra Sustikné Győrfi Erzsébet* ügyben 2009. június 4-én hozott ítéletének 31. pontját.

⁴ Ld. a Bíróság C-243/08. sz. *Pannon GSM Zrt. kontra Sustikné Győrfi Erzsébet* ügyben 2009. június 4-én hozott ítéletének 32. és 35. pontját, valamint rendelkező részében a második kérdésre adott válasz első mondatát.

alapjául szolgáló szerződés kikötése ezen irányelv hatálya alá tartozik-e. Amennyiben igen, az említett bíróságnak szükség esetén hivatalból értékelnie kell ezt a kikötést az említett irányelv rendelkezéseiben meghatározott fogyasztóvédelmi előírásokra tekintettel.⁵

16. A Bizottság szerint mindebből az következik, hogy az irányelv nem írja elő, hogy a tagállami bíróságnak fel kellene hívnia a feleket nyilatkozattételre a tisztességtelen kikötésről annak érdekében, hogy a tisztességtelenség jogkövetkezményei alkalmazhatók legyenek. Éppen ellenkezőleg, a tagállami bíróságnak a felek külön erre irányuló nyilatkozata nélkül is meg kell állapítania a tisztességtelenséget, ha az ehhez szükséges ténybeli és jogi elemek a rendelkezésére állnak.

4.2. A harmadik előzetes kérdés

17. Az utaló bíróság a harmadik előzetes kérdéssel azt kívánja tudni, hogy az irányelv helyes értelmezése indokoltá teszi-e, hogy a tagállami bíróság a tisztességtelen szerződési kikötés vizsgálata során a szerződés valamennyi kikötését vizsgálja, vagy csak azon kikötések vizsgálatát írja-e elő, amelyekre a fogyasztóval szerződő fél az igényét alapozza.
18. A Bizottság e tekintetben rámutat, hogy az irányelv 4. cikkének (1) bekezdése kifejezetten előírja, hogy a szerződéses kikötések tisztességtelenségének kérdését a szerződés összes többi kikötését is figyelembe véve kell megítélni. Ebből következőleg a tagállami bíróságnak figyelemmel kell lennie a szerződés összes kikötésére, amikor valamely kikötés tisztességtelenségét vizsgálja, és nem csak azokra, amelyekre a fogyasztóval szerződő fél az igényét alapozza.

5. KÖVETKEZTETÉS

19. A fentiek alapján a Bizottság azt indítványozza, hogy a Bíróság az előzetes kérdésekre a következőképpen válaszoljon:

„1. A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy az nem zárja ki, de nem is írja elő, hogy a tagállami bíróság tájékoztassa a fogyasztót

⁵ Ld. a Bíróság C-137/08. sz. *VB Pénzügyi Lízing Zrt. kontra Schneider Ferenc* ügyben 2010. november 9-én hozott ítéletének 49. pontját.

arról, hogy valamely szerződéses kikötés a tagállami bíróság álláspontja szerint tisztességtelen, és felhívja a fogyasztót, hogy nyilatkozzon arról, hogy ellenzi-e e kikötés alkalmazásának mellőzését.

2. A szerződéses kikötések tisztességtelenségét a szerződés összes többi kikötését figyelembe véve kell megítélni.”

SIMON Balázs Dániel

a Bizottság meghatalmazottjai

Michel van BEEK